

Judom: Schwarz, Braun in Buxbaum je popričano, da so v Tisza-Ezlarji dne 1. aprila kristijanski Esteri Solomozzi vrat prerežali v svojej shodnici. — Minister Kallay je došel v Sarajevo ter odstavil dosedajnega višjega civilnega opraviteljskega vodjo Stranskija. FZM. Appel pride bržčas za poveljnika v Bosnijo.

Vnanje države. Svet je prestrašen izvedel, da smo bili zelo blizu strahovite vojske. Francoski minister Freisinet je uže bil sklenol z Angleži vred posredovati ter 5000 mož poslati v Egipt, da varujejo Sueški kanal. Zahteval je od poslancev potrebnih denarjev. Toda poslanci so naenkrat mošnje zavezali, ministru pa dali nezaupnico, da je moral odstopiti. Prepričali so se namreč, da je vse homatije v jutrovih deželah zviti Bismark zanetil; to pa zato, da bi Francoze, Angleže, Egipčane itd. v vojsko zaplel. Tako bi on v Evropi odduška in časa dobil z Avstrijo vred kresnotti po Rusih in Turkih ter svojo Nemčijo raztegnotti do Adrijanskega morja, do ogerske meje in globoko v Rusijo. Potem bi tudi Francoze še enkrat lahko poteptal. To so Francozi — sprevideli in ne pustijo vojske z doma. — Angleži so sedaj osamljeni in se pripravljajo na boj zoper Egipčane; prvo krdelo je uže na morji ter se pelja proti Aleksandriji. Arabi-paša pa je odstaviti dal vice-kralja in nabira 50.000 mož, 3 angleške oficirje ogleduhe zasačene pa takoj ubiti. — Turški sultan nabira tudi vojakov, da jih pošlje v Egipt ter je mogoče, da nastane angleško-turški boj. Mesto Smyrna je po ognji hudo zadeto, pogorelo je 600 hiš. — V Belgradu so razsarjeni Srbi Jude začeli napadati in izganjati. — Papež Leon XIII. so baje močno zboleli. — Nemška vlada zahteva, naj izgnana nadškofa Melchers (Köln) in Ledobovski (Poznanj) pastirovanje odložita; dokler papež ne privoli, tega ne storita. Cesarjevič in general Moltke veliko potujeta po naših planinskih deželah. Pravoč je, da ima to politične, vojaške namere. — Holandija se boji Iza deželico in trdjava Luksenburg. Preveč bojda Bismarku v poželive oči bode. — Španjoli so nezadovoljni, da njihova beseda v svetovnih zadevah nič ne velja. Hočejo toraj vojsko pomnožiti in se tudi umešati v jutrovske in afriške homatije, zlasti gledé na Sueški kanal. Tudi Marokanska dežela jih mika, posebno ker jim blizu pod nosom leži.

Za poduk in kratek čas.

Naš domači regiment šte. 47.

IV. Viharno leto 1848 žugalo je razdjati Avstrijo. Narodi so se navolili večnega absolutizma (samovladstva), tudi pri nas, akopram so imeli dobrotljivega Ferdinanda I. za samovladarja. Vse je hrepelo po svobodi! Žali Bog, da temu hrepenenju merodajni možje niso hoteli o pravem času ustrezati! To je zakrivilo umešavanje bu-

dobnih prekucuhov, ter porodilo grozno revolucijo. Nemci, Italijani in Magjari so se vzdignoli, Slovani pa večidel mirni in cesarskej rodbini zvesti ostali, osobito Hrvati pod vodstvom neumrljivega bana Jelačića. Prav za prav rešila Avstrijo razpada je pa vrla, junaška naša vojska ali armada, posebno ona, ki je pod slavnim Radeckijem borila se na Italijanskem. No, in pri tej armadi bil je tudi naš slovenski regiment grof Kinsky šte. 47.

Okolo novega l. 1848 vrela je uže močno po Francoskem in Italijanskem. Tukaj so zarotniki sklenoli Avstriji vzeti Lombardijo in Benečansko. Podpiral jih je na vso moč pijemonteški kralj Karol Albert.

Naenkrat prepovedó zarotniki ljudem kupovati avstrijske cigare in staviti v loterijo. Kdor je to storil, ta je bil strahovito tepen ali ubit. Z našimi oficirji, vojaki ni hotel nihče govoriti, nihče občevati. Ko pa meseca februarja Francozi našenejo kralja Filipa in proglasijo republiko, zbuje se je puntanje povsod. Grof Radecki je pri njih regimente pobrati in se pred kraljem Ambrasiom in razjarjeno italijansko drubaljo pomikanoti nazaj pred Verono.

Našega regimenta 1. in 2. bataljon bil je nameščen v Benetkah v kosarni: „deglu Incurabili“, ko se dne 17. marcija vne grdoben pant. Vse je po konci. Poveljnik grof Zichy razpošlje vojakov. Ljudstvo pa jih psuje, suva, s kamenjem zadeva. Nad cerkvo sv. Marka zaplapola republikanska trobojnica. Kadet Janez Karlik jo vrže na tla in je za to v lajtnanta povišan. Stotnik Fürst pa pobriše drubal z bajoneti z velikega trga; korporal Jožef Žmavec okoljen od množice ne more s svojo kompanijo pri cerkvi sv. apostolov nikamor; korporal J. Pleteršek mu hiti s 24 možmi na pomoč in sedaj sprožijo razžaljeni vojaki puške v ljudi, 4 prekucuhi so mrtvi, 27 ranjenih, ostali jo popihajo na vse strani. Drugi den dojde novica o revoluciji na Dunaji in poveljnik dovoli puntarskim Benečanom mestno stražo — nacijsko gardo — in sedaj so bile Benetke za Avstrijo zgubljene. Dne 22. marcija začnejo Benečani izganjati cesarske uradnike, oberst Marinovič je ubit, vice-admiral Martini ulovljen; naš regiment razstresen v raznih trdnjavah po mestu, in povsod nadlegovan; italijanski bataljoni pa pristopijo na puntarsko stran. Kmalu proglasijo puntarji benečansko republiko.

V trdnjavi S. Spirito je shranjen smodnik ali strelivo. Korporal Franc Gornik, doma pri sv. Jakobu v Slov. goricah, in še nekaj vojakov, stoji na straži. Benečani zahtevajo, naj se uda. Gornik odreče in žuga smodnik užgati, če ga napadnejo. Vse pretnje, vsaka ponudba, vse je zastoj. Še piti in jesti mu prinašajo, ker se bojijo, da nebi smodnika res užgal in veliko škode in nesreče pouzročil.

Čez 2 dni pokažejo od poveljnika ukaz, da naj trdnjavo s smodnikom vred puntarjem izroči.

Sedaj vrne se ta junak s svojimi tovarši k regimentu v kosarno, občudovan od vseh. Bil je odlikovan s srebrno svetinjo ter s tovarši vred prejel od oficirjev 100 fl., on sam pa od mesta Brna 4 zlate. O njegovem junaštvu pisalo je se po vseh novinah. Mesec dni pozneje zaleze ga trešlika v Mantovi ter umerje 14. junija 1848 še le 25 let star.

Poveljnik se pogodi z Benečani tako, da zapusti s cesarskimi vojaki in uradniki mesto. Dne 29. marca odpelja se naš regiment po morji v Trst. Malo je manjkalo še pa bi se bili vsi potopili v grozno viharjem morji.

Italijansko bilo je sedaj zgubljeno. Samo trdnjavi Mantova in Verona bile ste še v cesarske oblasti. Cesar ukaže toraj okolo Gorice zbirati rezervno vojsko, ki bi imela hitrej ko mogoče hiteti grofu Radeckiju v pomoč. In res, km. Nugent spravi 18.900 mož skupaj. Med temi je tudi naš regiment.

Dne 17. aprila začne prodirati nad Palmo in Videm (Udine). V slednje mesto je treba streljati in kmalu gori na večih krajih; sedaj se poda Videm; korporal Lešnik napadene z bajonetom in razžene, kanono zapleni in je pozneje odlikovan s srebrno svetinjo.

Dne 2. maja pridejo naši do Susegane ob vodi Pijavi pa ne morejo čez njo. Most je podren, a unkraj vode stoji sovražnik s kanonami. Sedem dni delajo naši šance ter nasajajo v nje kanono. Med tem prideta vrla moža korporal Martin Krajnc in Janez Firbas k regimentu nazaj, ki sta pisma nosila v Palmo sredi skoz sovražne upornike.

Dne 10. maja bilo je namenjeno streljati in most delati čez Pijavo. Toda unkraj je vse tiho. Nič se ne gane. Major Fürst vpraša, kdo hoče iti ogledovat na uno stran? Oglasijo se Slovenci: Jožef Vračun, Anton Filipič, Jožef Detiček in Janez Godlar. Na majhnem pontonu smuknejo čez Pijavo ter preiščejo okolico daleč na dolgo in široko. Nikder ne zadenejo na sovražnika. Pogumni Vračun dobi potem srebrno svetinjo in 3 zlate, tovaršev pa vsak po 2 zlate.

Sedaj prhne vsa vojska čez Pijavo ter namerava Treviso vzeti pa ni mogoče. Sovražnik prehudo strelja iz mesta. Pri tej priliki obležijo mrtvi Jožef Hriberšek, Andrej Korošec, Valentin Grabar, 28 mož pa je ranjenih. Srebrno svetinjo zaslužili so: Janez Koderič, Jurij Ogrizek, Anton Marusič, Jurij Bračko in Franc Černčšek. Hrabri kaplan Laurentič pa je mrtve in ranjane vkljub močnemu streljanju z mesta srečno pobral in spravil na varno.

Zboleli grof Nugent prepusti poveljništvo grofu Thurnu in se vrne domov. Grof Thurn pa želi Radeckiju vso rezervno vojsko dovesti in zato pusti Treviso in Vicenco na strani ter biti proti Veroni. Sovražniki naše zaporedom nadlegujejo pa so vselej odpodeni. Dne 22. maja združi se

rezervna vojska z Radeckijevo in naš regiment pride 25. maja v staroslavno Verono.

Feldmaršal grof Radecki, 82letni starček, hoče sedaj udariti na piemontskega kralja, ki se je polastil uže Peschiere. Mahne toraj iz Verone proti Mantovi, da bi kralja zajel. Hrabro prodre uže do Gojte, ko dobi žalostni glas, da so puntarji na Dunaji cesarja pregnali. Opusti toraj vse prodiranje in se vrne hitro v Verono nazaj! (Dalje prihod.)

Smešnica 31. Neka žena je šla mimo šolskega poslopja, kder sta dva mlada dijaka skozi okno gledala. Vsa vesela reče domov prišedši svojemu moževi: svet je res „kunšten“. Danes sem videla v mestu človeške glave na prodaj, kajti bile so natakne v oknu. Brž ko dobim kaj denarjev, kupim tebi eno prav „fletno“ glavico, staro glavo pa bodeš nosil samo ob grdem vremenu. J. K.

Razne stvari.

(Deželni odbor) je za po toči oškodovanim v Sevniskem okraji daroval 1500 fl. in pogorelcem v Iljaševcih 200 fl.

(V pokoj) stopi učitelj g. Al. Ornik in nadučitelj g. Fr. Nendel.

(Vabilo.) V nedeljo, 13. avgusta 1882, ob 11. uri popoldnem se podeli v šolskem poslopju g. Franc Divjaku, bivšemu županu, srebrni križec s krono slovesno h kterej svečanosti se vljudno vabi. Popoldan je veselica Mariborske čitalnice v Gertovem vrtu. Janez Gert, župan.

(Tržaško razstavo) je 1. avgusta odprl cesarjev brat, navojvoda Karol Ludvik.

(Ljubljanski Zvon) objavlja v 8. zvezku: Mlademu prijatelju, Lobanja, Kamneni hram, Malo življenje, Slovenci za Karola Velikega, Iz Preširnovega življenja, Svetojvanski evangelij, Luterski ljudje, Narodov grob, Življenja cvet, Bajke in povestio Gorjancih, Zemeljski potresi, V obrambo (S. Gregorčič), Rokopis Jenkovih poezij, Slovenski glasnik, Uganjke. — List velja do novega leta 2 fl. 30 kr.

(Italijanska predrznost.) Telegraph donaša žalostno novico, da je v Trstu, ko so dosluženi vojaki ali veterani cesarjevemu bratu se klanjali, nek lahon vrgel petardo, ki je razletela. Urednik lista „Triester Zeitung“ g. dr. Dorn in jeden fantič sta hudo ranjena.

(Toče vsipalo) je okoli Moškanjec na ptujskem polju, pa ni veliko škodovala.

(Železnico) iz Grobelna med Ponkvo in sv. Jurijem od južne železnice naprej nad Šmarije v Slatino in Podčetrtek želi okrajni zastop šmarijski ter je voljen 2000 fl. p položiti, več posestnikov pa bi zemljišča dalo zastonj ali proti mestni plači.

(V Trbovljah) je naglo umrl posestnik Marko Žagar, ter menijo, da se je zastrupil.

(Mrtvega našli) so rezervista Martina Oprežnika pri Kozjem. Pravijo, da ga je nekdo ustrelil.